

Instruks for Mogens Sehesteds børn (1654).

Eftersom jeg udj Jesu naffn haffuer antaget hederlig och wellerd person Christian Valentinsøn Schmidt til at vere mine børns præceptor, saa giffuis hannem her instrux och befalling, hourledis hand sig udj samme bestilling schal schiche oc forholde.

1. For det første schal hand selff for alting frygte och elsche Gud allermegtigste och fligtig øffue sig udj bøn och paakaldelsze och Gudtz ordtz andechtig hørelsze och betrachtelsze.
2. For det andet schal hand med største flid och aluor tilholde mine børn til Gudtz frycht, afften och morgen lade dennem lesze deris bønner och catechismi forklaring, som de hid jndtil pleyer at gjøre, och, naar de kommer aff kierchen, forfare huad de haffuer lert aff predichen.
3. For det thredie schal hand lere och imformere drengébørnene udj det latinske sprogs fundamentter och detz øffuelser effter dend mannier och maade, som i gaar bleff dennem samptlig foreholdt, och her effter fremdellis siges schal, som dennem best kand bequemme. Och saafremt børnene der udj findes forsømmelig eller effter ladendis til at lere, huis dennem biudes och befallis, schal hand forhand dennem fligtig och aluorlig paaminde, at de sig retter och bedrer; mens saafremt de saadan paamindsze iche ville agte, schal hand haffue magt at straffe dennem med riiset til maade, och iche med ferle, kiep eller næffuehug, som saadane børn iche bequemma. Dersom jmod ald forhaabning nogen aff børnene schulle beuise sig her jmod modtuillig eller gienstridig, schal schollemester strax giffue mig det til kiende, af de ydermiere derfor tilbørlig kand bliffue straffet.
4. Schal hand ochsaa continuere at lere Jytte Sehested at leze och schriffue och lade Sophi og Margrete Sehested schriffue om onsdagen och løffuerdagen effter middag, naar drengébørnene haffuer loff aff schollen.
5. Schal hand giffue fligtig acht paa børnenes lader och seder, j synderlighed, naar vi iche ere selff hiemme, at dj da holder god bordschich och iche gaar nogenstedtz udj gaarden eller andetstedtz vden husit, uden hand selff er med dennem och følger dennem vd och jnd jgien.
6. Schal hand selff for sin egen person leffue ædruelig och schickelig och ingen forargelsze giffue fra sig enten med ord eller gierninger och iche gaa nogen stadtz udj byen vaduaeret eller uden forloff.

7. Om sommeren, naar klokken er sex om morgenen, schal børnene lesze deris morgen bønner paa schollen for schollemesteren och der effter med schollemesteren komme need at lesze och siunge i stuen med folchene. Der effter schal dennem strax giffuis deris forkaast, och saa snart de dend faar ædet, skal de søge schollen och der at informeris, til klokken er imod 10, at de for maaltid noget kand gaa at beuege sig. Naar klochen er jt effte4 middags maaltid, schal de søge schollen jgien och siden der forbliffue udj deris øffuelser, til klokken er jmod 5, at de noget kand beuege dennem jgien for maaltid.
8. Naar vi ehre selff hiemme, maa børnene, naar dj iche er udj schollen at lesze, gaa need udj stuen at leege och beuege dennem; mens naar vi iche ehre selff hiemme, schal dj bliffue paa schollen eller udj det kammer der vden for, at leege, hvor drengen schal vere hoes dennem och tage vare paa dennem, eller dj maa gaa vd med schollemester paa volden eller udj marchen, dog iche at søge nogen deris husz her udj byen, vden naar vi ehre selff hiemme, och dennem da dertil giffuis forloff.
9. Schollemester schal och fligtig jnseende med børnens dreng, at hand holder deris kleder och schoe reyne, och giffuer agt, huad der fattis paa, och at der vd aff indted bliffuer borte. Diszligeste schal hand tage fligtig vare paa morgen och aften at klede børnene i och aff deris kleder och lege deris kleder hen schichelig paa it sted, saa och gjøre ild paa schollen, naar fornøden gjøres. Findis drengen udj noget forsømmelig eller modtuillig, schal schollemester haffue fri forloff til at straffe hannem med karbasz eller kiep, som ret kand vere.
10. Schal giffuis forne: Christian Schmidt for saadan hans thieneste en aarlig wisze løn fyrgetiuffge rixdaller til thuende terminer om aarit, efftersom hand ded begierer och fornøden haffuer. Och schal samme hans løn angaa fra dend 1. julij udj neruerende aar och til aarsdagen dernest effter och siden aarligen, saa lenge hand udj denne hans thieneste forbliffuer. Att dette saaledis holdis och effterkommis schal, haffuer ieg min egen haand her vnderschreffuit. Paa Ribberhus den 4. julij anno 1654.